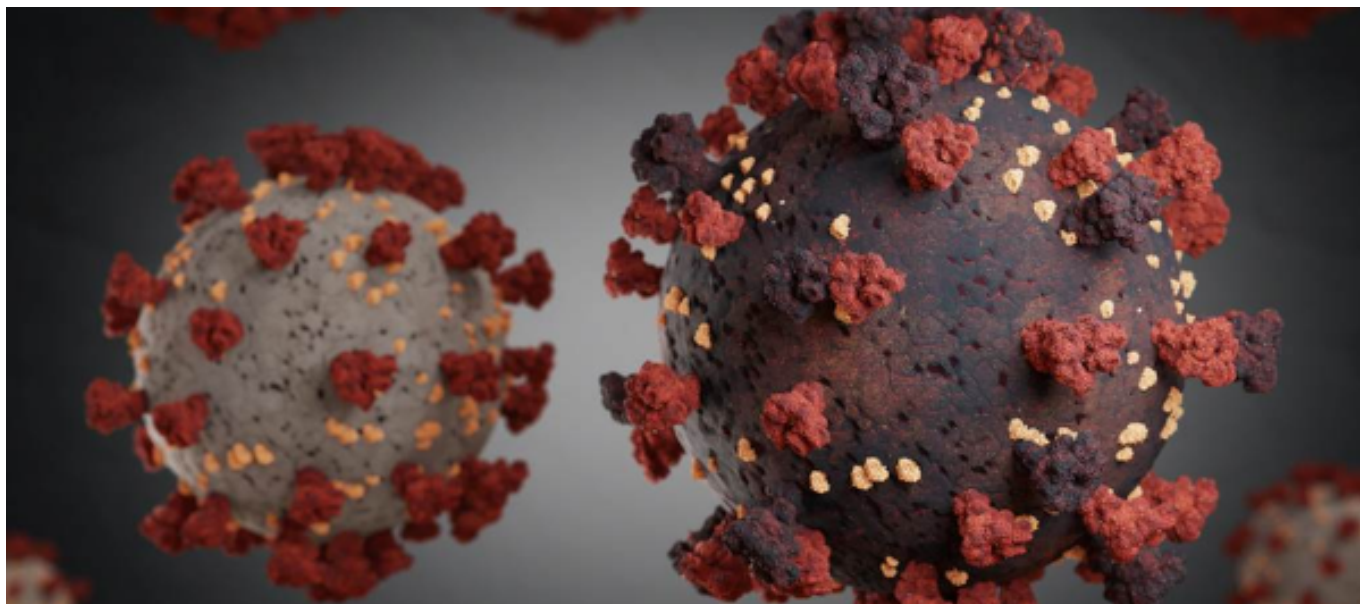

Biedt omikron een uitweg uit de pandemie?

Posted on 11 december 2021 by Paul Hekkens

En toen was er omikron. De coronavariant verspreidt zich momenteel in rap tempo over de wereld. In Denemarken bestaat nu al 3 procent van de nieuwe besmettingen uit omikron. In Nederland is dat wellicht niet anders. Alleen weten we dat nog niet, omdat we minder systematisch onderzoek naar varianten doen dan de Denen.

Omikron verdringt delta

Het RIVM zegt dat de omikronvariant de deltavariant waarschijnlijk gaat verdringen. Daarbij komt dat de huidige vaccins minder goed werken tegen omikron dan tegen delta. Volgens een eerste onderzoek van Pfizer geven drie prikken evenveel afweer tegen de omikronvariant als twee prikken tegen de deltavariant.

Het kabinet zag reden om eenieder boven 12 jaar in de gelegenheid te stellen een derde prik te nemen, omdat 2 prikken niet volstaan tegen delta. Waarschijnlijk is dus niet alleen dat de omikronvariant het stokje van de deltavariant overneemt,

maar ook dat menigeeen, ondanks drievoudige vaccinatie, met de omikronvariant besmet zal worden.

Dát omikron de deltavariant verdringt is op zichzelf goed nieuws. Denkbaar was ook dat een omikronbesmetting een deltabesmetting niet uitsluit, en dat beide varianten in vreedzame co-existentie naast elkaar blijven doorwoekeren.

Vaccinatie biedt enige bescherming

De kans is groot dat over 1 maand de omikronvariant de deltavariant verdrongen heeft. Dan heeft de nieuwe variant nog 2 à 3 maanden de tijd om toe te slaan alvorens het warmer gaat worden. Misschien krijgt het virus wel meer tijd. Als we bedenken dat het nu zomer is in Zuid-Afrika, en dat omikron zich daar verspreidt dan wijst dat erop dat de variant zich niet zo gemakkelijk laat verjagen door zomerweer. Dit kan betekenen dat de besmettelijkheid nu in de winter in Nederland nog een stuk hoger ligt dan in Zuid-Afrika.

In Zuid-Afrika vormde omikron in november 73 procent van alle besmettingen. Inmiddels ligt dat al boven de 90 procent. In twee weken is het aantal ziekhuisopnamen daar vervijfvoudigd. Het kan bijna niet anders dan dat de opkomst van omikron daar debet aan is. Daarbij dient wel gezegd te worden dat coronapatiënten in de ziekenhuizen in Zuid-Afrika in verreweg de meeste gevallen ongevaccineerden zijn. We hebben al gezien dat vaccinatie in ieder geval enige bescherming biedt tegen omikron.

Tijdwinst op korte en lange termijn

Een vergelijkbare ontwikkeling als in Zuid-Afrika staat ons ook in Nederland te wachten. Omikron zal het van delta overnemen, en veel mensen, ook tweevoudig en drievoudig gevaccineerden, zullen geïnfecteerd worden, en zodoende bijdragen aan een verdere verspreiding, zoals dat nu ook met de deltavariant het geval is.

Het is alleszins denkbaar dat deze winter een overgroot deel van de

Nederlandse bevolking besmet raakt met omikron. Dat proces is eigenlijk alleen te vertragen met rigoreuze quarantaine- en lockdown-achtige maatregelen. Op korte termijn is tijdwinst van belang, omdat we dan het virus beter kunnen leren kennen alvorens het over ons komt. Nú zou het bijvoorbeeld zaak zijn om te voorkomen dat

besmettingen via vliegverkeer het land binnenkomen.

Minister De Jonge heeft er echter voor gekozen om met maatregelen nemen te wachten op coördinatie vanuit de EU. Op lange termijn vertragen, is eigenlijk alleen maar van belang om de toestroom richting zorg te reguleren. Het heeft weinig invloed op hoeveel mensen uiteindelijk geïnfecteerd raken.

Coronaverkoudheidsvirus

Maar als in maart, april of mei een groot deel van de Nederlandse bevolking besmet is geraakt met omikron, is dat dan erg? Omikron is mogelijkwerijs ontstaan doordat een patiënt tegelijkertijd was geïnfecteerd met twee soorten coronavirussen, waarbij het ene virus het andere heeft aangestoken. Een van die twee virussen was een coronaverkoudheidsvirus. Dat kan twee gevolgen hebben. Ten eerste dat het virus, net als verkoudheid, moeilijk met een vaccin te bestrijden is. Ten tweede dat het virus, net als verkoudheid, minder ziek maakt.

Er zijn inmiddels aanwijzingen dat omikron inderdaad minder ziek maakt. Veel coronapatiënten die nu in de Zuid-Afrikaanse ziekenhuizen belanden, schijnen toch niet zo heel erg ziek zijn. Veelal zijn het ook relatief jonge mensen. De ziekenhuispopulatie in Nederland ziet er heel anders uit, maar de leeftijdsopbouw van de bevolking is ook heel anders. Het gevaar bestaat dat je ongelijke gevallen gaat vergelijken.

Corona-aidsvirus

De mogelijkheid wordt overwogen dat de omikronvariant zich heeft kunnen ontwikkelen in een aidspatiënt met een aangetast immuunsysteem. Doordat het coronavirus overleefde in het lichaam, kreeg het de gelegenheid allerlei mutaties te ondergaan. Onder meer heeft het coronavirus toen dna uitgewisseld met het eerdergenoemde coronaverkoudheidsvirus. Maar als het een aidspatiënt betreft, waarom kan het coronavirus dan niet ook dna uitwisselen met het aanwezige aidsvirus? Dan is het in principe mogelijk dat omikron behalve van het verkoudheidsvirus ook genetische eigenschappen van aids heeft overgenomen. Dan is het inderdaad verstandig niet al te vroeg te juichen over het milde ziekteverloop bij een omikron-infectie. Het ziekteverloop van aids is immers relatief traag.

Uitweg uit de pandemie

Een virus dat zich ontwikkelt binnen een aidspatiënt, dat klinkt natuurlijk verschrikkelijk. Is misschien ook verschrikkelijk. Maar je kunt ook denken: als die coronamutanten niet in staat zijn de aidspatiënt doodziek te maken, dan zijn die blijkbaar ook niet zo heel erg ziekmakend. Een uitweg uit de pandemie zou kunnen zijn dat de omikronvariant veel besmettelijker, maar tegelijkertijd ook veel minder ziekmakend blijkt dan de deltavariant. Dan zou de uitkomst wel eens kunnen zijn dat omikron functioneert als natuurlijk vaccin tegen delta. Of die uitweg uit de pandemie dan ook definitief is valt nog te bezien. Er kan zich dan toch nog een variant ontwikkelen die besmettelijker is dan omikron en ziekmakender is dan delta.

[Paul Hekkens](#) is de auteur van **'Stille Lente'**, het allereerste boek over Corona in Nederland. 'Stille Lente' is **[HIER](#)** te koop als paperback en **[HIER](#)** als e-book.